

АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

О.Ф. Присяжнюк, кандидат економічних наук, доцент
Житомирський національний агроекологічний університет
himich_oksana@mail.ru

Забезпечення населення країни якісними та такими, що забезпечують здоров'я продуктами харчування – один з головних напрямів діяльності адміністративних органів державного, регіонального та місцевого управління, оскільки здорова нація є запорукою зниження видатків у сфері охорони здоров'я, підвищення рівня ВВП та зниження рівня соціальних виплат тощо. Окрім того, активне впровадження органічного виробництва дасть змогу вітчизняним виробникам конкурувати на міжнародних ринках та, відповідно, мати змогу розширення ринків збуту і створення передумов до зростання величини прибутків сільськогосподарських виробників. Житомирська область є сприятливим регіоном для активного впровадження органічного виробництва, оскільки має всі умови для ведення сільськогосподарського виробництва.

Проблемі розгляду сучасного стану та перспектив розвитку органічного виробництва присвятили свої праці ряд вчених, зокрема, Н.В. Зіновчук, В.В. Зіновчук, Д.Г. Легеза., О.В. Скидан, В.М. Сучкова, О.А. Томашевська, О.В. Ходаківська О.М. Яценко та ін.

Метою проведення дослідження є розробка пропозицій щодо удосконалення адміністрування органічного виробництва в Житомирській області та визначення перспективних напрямів його розвитку. Об'єктом дослідження є процес адміністрування органічного виробництва в регіоні.

Світова практика державного регулювання та підтримки органічного виробництва свідчить про започаткування та успішне його впровадження у ряді розвинених країн світу [3, 5]. Менеджмент органічного виробництва має базуватись на довгостроковому зобов'язанні дотримуватись органічних методів ведення господарства та створенні плану органічної конверсії, до складу якого входять програми та стратегії, що мають забезпечувати стале органічне виробництво [2, с. 17-18]. Для створення зовнішніх сприятливих умов виробникам органічної продукції необхідно побудувати дієву систему адміністрування органічного виробництва в регіоні, що буде базуватись на нормативно-правовому забезпеченні та орієнтуватись на реалізацію державної політики в даній сфері.

Державна політика у сфері виробництва та обігу органічної продукції (сировини) має бути спрямована на створення сприятливих умов для: 1) розвитку конкурентоспроможного, високоефективного сільського господарства; 2) збільшення експорту органічної продукції; 3) розвитку внутрішнього ринку органічної продукції та задоволення потреб споживачів в асортименті органічної продукції; 4) виробництва органічної продукції високої якості; 5) охорони довкілля, відтворення і раціонального використання природних ресурсів, охорони здоров'я населення; 6) визначення зон виробництва органічної продукції та сировини, які придатні для ведення виробництва органічної продукції (сировини); 7) впровадження економічного стимулювання виробництва та реалізації органічної продукції (сировини), а також інших заходів, спрямованих на здешевлення та підвищення якості органічної продукції та сировини вітчизняного виробництва; 8) здійснення державного нагляду (контролю) під час виробництва, переробки, маркування, перевезення, зберігання та обігу органічної продукції (сировини); 9) відшкодування збитків, завданих порушенням цього Закону та пов'язаних з ним законодавчих актів [1]. Для реалізації державної політики необхідно розробити Національну програму розвитку органічного виробництва, яка б стосувалася не лише виробництво органічної продукції але й її переробку, стандарти, сертифікацію, збут, освіту, інформованість громадськості про переваги органічної продукції, систему гарантій і захист українських споживачів [4, с. 111].

Житомирська область має кліматичні умови, людські ресурси, а також необхідні земельні ресурси для поступового впровадження органічного виробництва. Так, відповідно до проведених розрахунків землезабезпечення на 1 особу населення регіону складає 1,02 га

сільськогосподарських угідь [6], тоді як загальнодержавний показник – 0,92 га [7].

За результатами проведених досліджень можна зробити висновок про досить малу кількість функціонуючих виробників органічної продукції в області, що, насамперед, пов'язано з низькою зацікавленістю виробників та низьким рівнем обізнаності споживачів про переваги органічного виробництва та споживання. Проблемним є також питання адміністрування виробництва органічної продукції в регіоні. Так, відповідно до Закону України «Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини» є вимога до створення реєстрів виробників органічної продукції, щодо її маркування та ряд інших норм, які на жаль не виконуються. Вважаємо, що в межах Житомирської області варто було б посилити такі елементи адміністративної діяльності у сфері виробництва органічної продукції, як планування, організацію, бюджетування звітність, контроль. Всі ці елементи мають бути спрямовані на заохочення виробників і формування попиту споживачів та можуть бути впроваджені на обласному рівні управління сільським господарством шляхом створення відділу, що виконував би зазначені функції.

Перспектива впровадження органічного виробництва в умовах переважної більшості сільськогосподарських підприємств регіону можлива за умови створення ефективної системи адміністрування, яка б діяла на засадах законності, доступності, інформованості, матеріальної та моральної зацікавленості виробників в переході на органічне виробництво та сприяння у створенні попиту та обізнаності споживача про переваги органічної продукції та місця її продажу в регіоні (рис.1).

Базовим елементом системи адміністрування виробництва органічної продукції в регіоні є створення дієвої, логічно побудованої нормативно-правової бази, документи якої були б взаємозалежні та без протиріч. На основі нормативно-правового забезпечення органи обласного управління сільським господарством мають активно впливати на виробників за допомогою застосування системи організаційних адміністративних методів (інструкції, положення, регламенти та ін.) та оперативно-розпорядчих (наказ, розпорядження, заборона, вказівка тощо). Центральним елементом функціонування системи адміністрування є виконання регіональним органом управління сільським господарством функцій адміністративного менеджменту, таких як планування, організація, координація, мотивація, делегування, комунікації, контроль. Важливим елементом системи адміністрування є управлінські рішення.

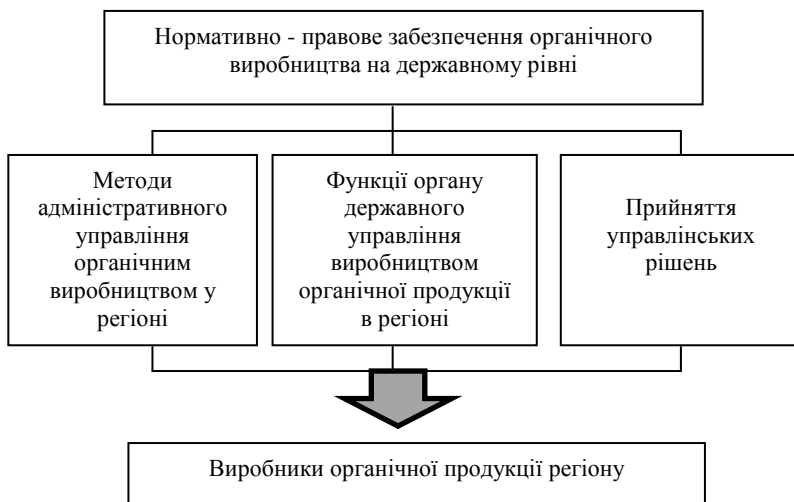

Рис. 1 Система адміністрування виробництва органічної продукції в регіоні

З наведеного рисунку можна зробити висновок, що саме рішення є чинником впливу на виробників, оскільки за їх допомогою інформація доносяться до виробників з метою забезпечення виконання державної політики у сфері виробництва та реалізації органічної продукції. Відповідно до проведених досліджень та виявлених проблем виробництва органічної продукції в Житомирській області перспективними напрямками, що забезпечать його розвиток в регіоні, вбачаємо: 1) Дієвість системи нормативного забезпечення на державному рівні, що передбачала б мотиваційні основи і вигоду від переходу від традиційної системи до органічного виробництва та забезпечення інформованості споживачів про доцільність придбання цієї продукції, місця продажу та маркування; 2) Акцент на органічне виробництво в рамках Житомирської області, зокрема на рівні обласної державної адміністрації, а саме департаменту агропромислового розвитку (створення офіційного списку виробників органічної продукції та розміщення його на сайті) та сприяння у проведенні реклами такої продукції, проведенні семінарів для інших виробників щодо консультування з досвідченими фахівцями та науковцями; 3) Забезпечення активної співпраці науковців з

виробниками в рамках написання бізнес-планів, обґрунтування проведення агротехнічних заходів тощо.

Отже, проведені дослідження дають змогу зробити висновок про значні можливості регіону впроваджувати органічне виробництво. Для цього існує потреба удосконалення нормативно-правової бази, формування матеріальної зацікавленості виробників виготовляти органічну продукцію та попиту у споживачів на цей вид продукції.

Література

1. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини закон України від 3.09.2013р. № 425-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/425-18/page2>.

2. Стандарти органічного сільськогосподарського виробництва та маркування сільськогосподарської продукції і продуктів харчування «БіоЛан» – 2006. – 76 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://biolan.org.ua/uk/organic-agriculture/technology/>.

3. Легеза Д. Г. Світовий досвід органічного виробництва сільськогосподарської продукції / Д. Г. Легеза // Серія «Економічні науки»: зб. наук. праць Таврійського державного агротехнологічного університету. – 2010. – № 3 (11). – С. 308-315.

4. Сучкова В.М. Методичні підходи до обґрунтування ціни пропозиції на органічну продукцію / В.М. Сучкова // Економіка АПК. – 2009. – № 5. – С. 110 – 115.

5. Ходаківська О. В. Світова практика державного регулювання та підтримки органічного виробництва / О.В. Ходаківська, С.Г. Корчинська // Серія «Економічні науки»: Вісник Харківського національного університету сільського господарства. – 2011. – Вип. 113. – С. 418-423.

6. Статистична інформація Головного управління статистики Житомирської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stat.ic.zt.ua/>.

7. Статистична інформація Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.